

ROCZNICE HISTORYCZNE I WYDARZENIA POLITYCZNE

LUTY

Polska

(225) 12 II 1798

Zm. **Stanisław August Poniatowski**, król Polski w latach 1764–1795, ostatni władca Rzeczypospolitej Obojga Narodów. (ur. 17 I 1732)

Portret Stanisława Augusta Poniatowskiego w stroju koronacyjnym,
obraz Marcello Bacciarellego z 1768 roku.

(95) 24 II 1928

Rocznica powstania Biblioteki Narodowej w Warszawie.

Pałac Krasińskich, do 2019 siedziba zbiorów specjalnych Biblioteki Narodowej.

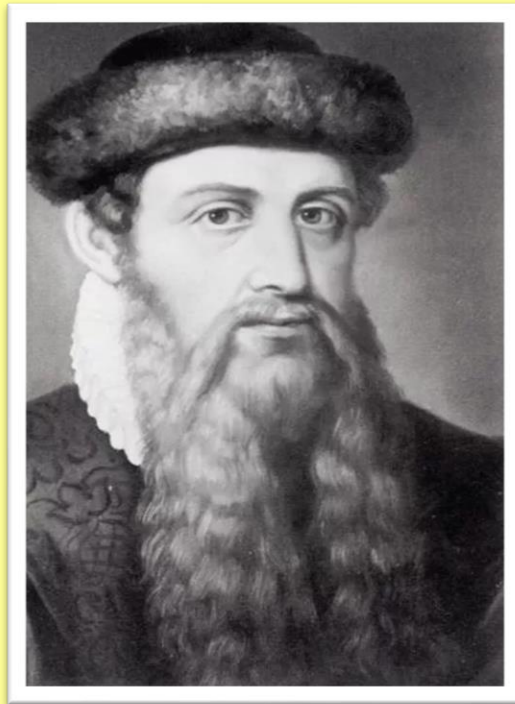

Biblioteka Narodowa. Nowy budynek.

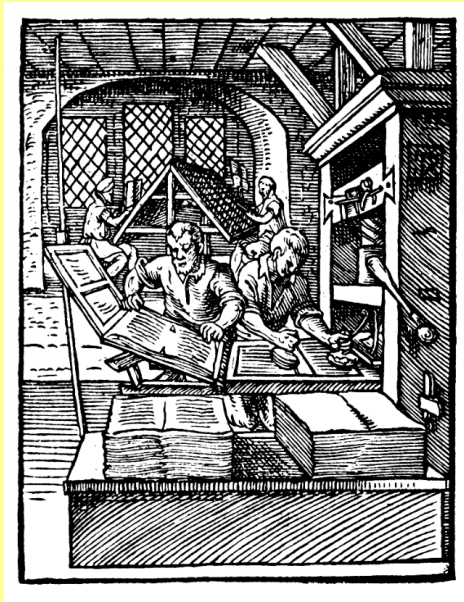
Świat

(555) 3 II 1468

Zm. **Johannes Gutenberg**, niemiecki złotnik i wynalazca druku (ur. ok. 1399)

Johannes Gutenberg, ok. 1750 r.

Warsztat drukarski Gutenberga, drzeworyt z 1568 roku.

24 II 2022

I rocznica napaści Federacji Rosyjskiej na Ukrainę

ROCZNICE LITERACKIE, KULTURALNE

I WYDARZENIA NAUKOWE

Polska

Rok 2023 Rokiem Mikołaja Kopernika

(550) 19 II 1473

Ur. **Mikołaj Kopernik**, polski astronom i matematyk, twórca heliocentrycznej teorii budowy świata (zm. 24 V 1543)

Mikołaj Kopernik. Szkic do obrazu: „Astronom Kopernik, czyli rozmowa z Bogiem.” Jana Matejki z roku 1873.

Mikołaj Kopernik – życiorys

Kopernik urodził się 19 lutego 1473 roku w Toruniu, a zmarł 21 maja 1543 we Fromborku. Był najmłodszym synem kupca Mikołaja i Barbary Watzenrode. Po śmierci ojca wuj Kopernika, Łukasz Watzenrode, opłacił mu naukę na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, gdzie studiował matematykę, fizykę, astronomię i filozofię. Kopernik studiował również prawo i medycynę w Bolonii oraz Padwie.

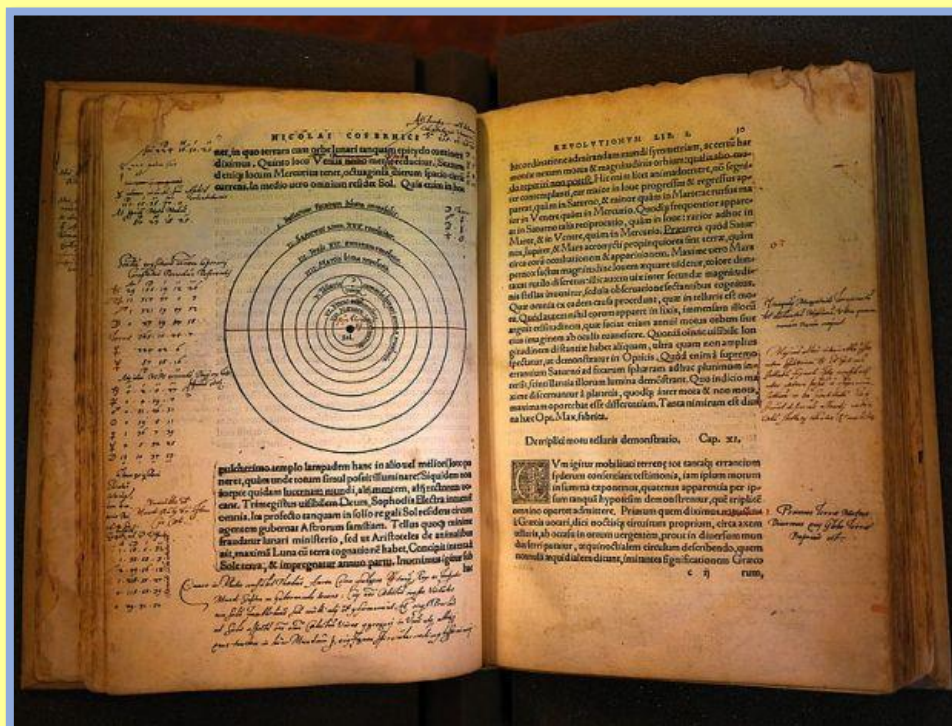
Mikołaj Kopernik – astronom

W 1533 roku Kopernik ukończył teorię heliocentryczną. Obalił mit Ziemi jako centrum wszechświata. Założenia swojej teorii Kopernik przedstawił Watykanowi.

Mikołaj Kopernik – od geocentryzmu do heliocentryzmu

W wyniku swoich obserwacji dotyczących wszechświata Kopernik uważał, że teoria geocentryczna jest błędna, zaproponował zmianę na **heliocentryzm**. Napisał również, że centrum wszechświata znajduje się blisko Słońca, a odległość Słońca od Ziemi jest niewielka w porównaniu z innymi gwiazdami oraz, że to planeta obraca się wokół Słońca, nie na odwrót. Wyjaśnił, że wsteczny ruch gwiazd jest spowodowany ruchem Ziemi po orbicie, nie gwiazd wokół planety.

Jego teoria heliocentrycznej budowy Układu Słonecznego była rewolucją nie tylko w astronomii, ale dla całego postrzegania miejsca człowieka we Wszechświecie, ze skutkami filozoficznymi, religijnymi, a nawet politycznymi.

Książka „O obrotach ciał niebieskich” Mikołaja Kopernika

W roku 1532 Kopernik miał już wszystkie potrzebne obliczenia, oraz zakończył pracę „O obrotach sfer niebieskich”.

Wśród jemu współczesnych dominował niepodzielnie pogląd, mówiący, że Ziemia jest płaską tarczą umieszczoną na samym środku Kosmosu. Obalenie tego poglądu było nie tylko trudne, ale i niebezpieczne. Jednak kwestionujące dogmaty dzieło Kopernika „De Revolutionibus” ukazało się w 1543 roku. W tym samym roku Kopernik zmarł we Fromborku, a jego rozprawa znalazła się na watykańskiej liście ksiąg zakazanych.

„De Revolutionibus” skreślono z indeksu dopiero w 1828 roku.

Mikołaj Kopernik – ciekawostki

- Od roku 1616 do 1822 dzieło Kopernika było w kościelnym wykazie ksiąg zakazanych, zwanym też wykazem ksiąg zatrutych.
- Obecnie rękopis dzieła Kopernika przechowywany jest w Bibliotece Jagiellońskiej.
- Swoją bogatą księgozbiór Kopernik zapisał diecezji warmińskiej, z której Szwedzi w roku 1692 ukradli go i obecnie jest on w Szwecji.
- Kopernik zajmował się badaniem przyczyn zarazy w Olsztynie. Odkrył, że jej głównym powodem był spożywany zanieczyszczony chleb, który wcześniej leżał na ziemi, po czym był konsumowany razem z brudem i zarazkami. Kopernik wpadł wówczas na pomysł, aby smarować pieczywo masłem, aby przywierający do pieczywa brud zniechęcał ludzi do jedzenia. W efekcie brudny chleb zniknął, zaraza ustąpiła, a smarowanie chleba masłem stało się popularne w całej Europie.

- Na cześć astronoma nazwano jeden z kraterów na Księżycu i na Marsie oraz planetoidę (1322) Copernicus.

**1322 Copernicus – planetoida z grupy pasa głównego asteroid,
okraczająca Słońce w ciągu 3 lat i 282 dni, w średniej odległości 2,42 j.a.**

Została odkryta 15 czerwca 1934 roku.

- W 1965 roku NBP wyprodukował banknot z wizerunkiem Mikołaja Kopernika.
- W 2010 nazwano na jego cześć pierwiastek chemiczny.

- W 1542 roku Kopernik doznał wylewu krwi do mózgu, w wyniku czego został częściowo sparaliżowany i utracił mowę. Zmarł kilka miesięcy później, 21 maja 1543 roku. Była to również data publikacji jego najważniejszego dzieła.
- Mikołaj Kopernik został najpierw pochowany pod ołtarzem katedry we Fromborku. Po ekshumacji i potwierdzeniu tożsamości astronoma, szczątki zostały pochowane w tym samym mieście.

Mikołaj Kopernik – portret z konwalia

Znany jest wizerunek Kopernika przedstawianego jako lekarz z konwalia w dłoni. W średniowieczu roślina ta była symbolem wiedzy i sztuki medycznej.

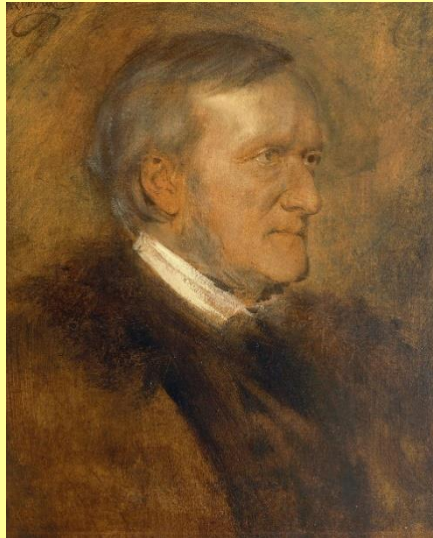

Nasz Układ Słoneczny. Zdjęcia NASA.

Świat

(140) 13 II 1883

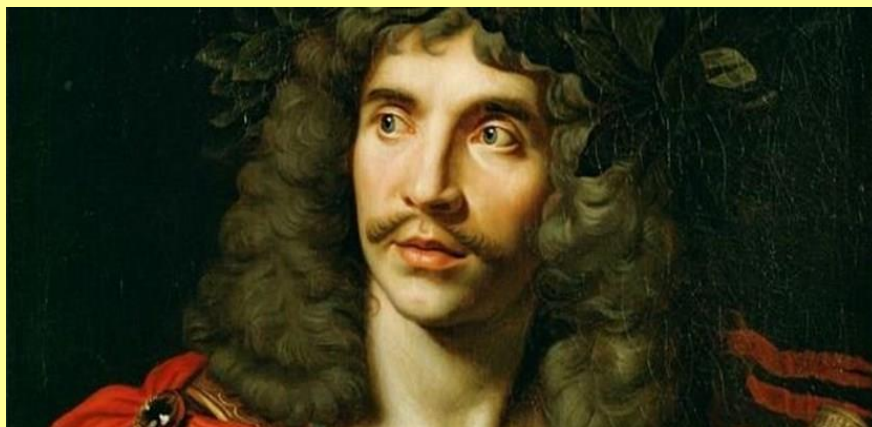
Zm. **Richard Wagner** niemiecki kompozytor, poeta i teoretyk sztuki
(ur. 22 V 1813)

Portret Richarda Wagnera, obraz Franza von Lenbacha

(350) 17 II 1673

Zm. **Molier**, właśc. Jean Baptiste Poquelin, jeden z najwybitniejszych
komediopisarzy w historii literatury francuskiej (ur. 15 I 1622)

Molière, portret Nicolasa Mignarda, 1658